

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

گروه علوم انسانی

مصوب سیصد و شصت و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ: ۱۳۷۷/۸/۲۴

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

گروه: علوم انسانی

رشته: جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

کد رشته:

گروه: علوم انسانی

رشته: جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

دوره: کارشناسی ارشد

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۷۷/۸/۲۴ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده، و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.
ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بر اساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۷۷/۸/۲۴ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی در سه فصل برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رأی صادره سیصد و شصت و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۷/۸/۲۴
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

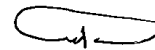
(۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی
روستایی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود، با اکثریت
آراء به تصویب رسید.

(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است

رأی صادره سیصد و شصت و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۷/۸/۲۴ در
مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی صحیح است، به مورد اجرا
گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

دکتر علی شریعتمداری
رییس گروه علوم انسانی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه رشته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی

۱ - تعریف

جغرافیا به عنوان علم توزیع فضایی پدیده‌ها اصولاً با تبیین پراکندگی، افتراق و بازساخت مکانی - فضایی پدیده‌ها در ارتباط با ساختهای اجتماعی و اقتصادی سر و کار دارد. و هر چند این علم از دوره باستان همواره بر کاربردی بودن، در مسائل مختلف زندگی تاکید داشته است لکن اوج شکوفایی و تولد دوباره کاربردی علوم جغرافیایی را می‌توان از دهه ۱۹۶۰ و به بعد دانست. تا جاییکه این اوج به آغاز مسیرهای جدید - پیوند علوم جغرافیایی با برنامه‌ریزی و توسعه - منجر گردید که در آن، عقب ماندگیهای ناحیه‌ای، نگرشهای تازه به برنامه‌ریزیها (شهری، روستایی، محیطی و ناحیه‌ای) در ارتباط با نیازهای انسان، محیط زیست و آینده‌نگری نسبت به فضای زندگی، اساس کار به شمار می‌آید.

۲ - هدف و ضرورت:

در کشورهای جهان سوم با توجه به تجربیان حاصل از برنامه‌ریزیهای توسعه در دهه‌های گذشته از یک سو و واقعیت‌هایی چون:

- زندگی بیش از $\frac{۲}{۳}$ مردم این کشورها در مناطق روستایی

- رشد سریع جمعیت این کشورها در دهه‌های قبل و مشکلات جدی اجتماعی و اقتصادی ناشی از این رشد

بی‌رویه و ...

و عدم بهبود مطلوب وضع کشاورزان خرده‌پای این کشورها

از سوی دیگر، این تفکر و استدلال تقویت گردید که بدون برنامه‌ریزی و توسعه روستایی و کشاورزی، توسعه

شهری و صنعتی موفق نخواهد شد و در صورت موفق بودن نیز چنان عدم تعادلهایی شدید در این کشورها ایجاد خواهد شد که حل آن به آسانی میسر نخواهد بود. لذا در این کشورها نیز، در گروههای علوم جغرافیایی، رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی برای پاسخگویی به واقعیت جامعه و تامین نیروی انسانی کارآمد جهت حل مسائل روستایی و نیز همسویی با تکامل و پویایی علوم جغرافیایی در جهان، شکل گرفت.

در کشور ما نیز با عنایت به ساخت آمایشی جمعیت و فضاهای انسانی، نیاز شدید سازمانهای مسئول از یک سو و حل مسائل و مشکلات شهری و روستایی و همسویی با تکامل و پویایی علوم جغرافیایی در جهان از سوی دیگر، به متخصصین کارآمد در برنامه‌ریزی روستایی بیش از پیش احساس می‌گردد.

از این رو کمیته برنامه‌ریزی گروه جغرافیا با توجه به مطالب پیش گفته و با عنایت به موارد زیر، ضرورت تهیه برنامه رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی را در مقطع کارشناسی ارشد احساس می‌کند:

الف - توجه به ساخت اقتصادی و اجتماعی و آمایشی کشور - وجود بیش از ۶۵ هزار روستا و نیاز شدید به نیروی انسانی کارآمد و متخصص در امر روستا

ب - اعتباریابی علوم جغرافیایی به عنوان یک شاخه علمی ممتاز در مسیر مطلوبیت بخشیدن به شرایط زندگی جامعه به ویژه جامعه روستایی.

ج - دستیابی علوم جغرافیایی به نظریه‌های دقیق علمی و به کارگیری این نظریه‌ها به سود جامعه انسانی به ویژه جامعه انسانی روستا.

د - بالا بردن میزان سطح اشتغال و تامین محل‌های جدید شغلی برای تحصیل کرده‌های علوم جغرافیایی.

هـ - امکان تامین بخشی از هزینه‌های دانشگاهی - تحقیقاتی و آموزشی - از طرف سازمانهای دولتی مسئول

در توسعه روستایی با توجه به هدفهای عملی و کاربردی جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی.

۳ - تعداد و نوع واحدهای درسی

مجموعه دروس برنامه‌ریزی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی به ۴ دسته به شرح زیر

تقسیم می‌گردد.

الف - دروس جبرانی

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی چنانچه یک یا چند درس از دروس جبرانی را در دوره کارشناسی با موفقیت نگذارنده باشند، موظف‌اند با نظر شورای تحصیلات تکمیلی گروه/بخش، حداکثر چهار درس از بین دروس جدول شماره الف را به صورت جبرانی بگذرانند، اولویت انتخاب واحد با این دروس است.

ب - دروس پایه

دروس پایه ۱۰ واحد است.

ج - دروس تخصصی

دروس تخصصی دوره ۱۶ واحد است. شورای تحصیلات تکمیلی گروه/بخش می‌تواند از ۲۰ واحد درس پیشنهاد شده، چهار واحد از دروس، جغرافیای اقتصادی روستاهای ایران، جغرافیای رابطه شهر و روستا در ایران، مدیریت، روستایی، مسائل و برنامه‌ریزی کوچ‌نشینان را حذف نماید.

د - پایان نامه

واحد پایان نامه برای رشته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی به ارزش ۶ واحد نظری است بنابراین دانشجو با توجه به علاقه و نیاز جامعه و اولویت‌های دانشگاه، طرح پایان نامه خود را جهت تصویب اولیه به گروه/بخش اعلام می‌دارد، و گروه/بخش با عنایت به موضوع پایان نامه، استاد راهنما و مشاور

پایان نامه را که متناسب با رشته تخصصی آنان است، انتخاب و برای تصویب نهایی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می‌دارد.

۴ - طول مدت تحصیل و مسافرت علمی

طول مدت تحصیل در دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی حداکثر ۵ نیمسال تحصیلی است. و تنظیم دروس بر مبنای نظام واحدی است و به علت ضرورت مشاهده مستقیم پدیده‌ها از نزدیک در هر نیم سال تحصیلی حداقل ده روز به صورت گروهی مسافرت علمی با هماهنگی قبلی الزامی است.

۵ - زمینه‌های اشتغال فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان دوره کارشناسی ارشد در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی می‌توانند علاوه بر اشتغال آموزشی و پژوهشی (تدریس و تحقیق) و ادامه تحصیل در دوره بالاتر و بدلیل تاکید این دوره بر کاربردی بودن و کارهای عملی و همچنین به لحاظ کارآمدی آن در زمینه تخصص برنامه‌ریزی روستایی در سازمانهای مختلف پژوهشی و اجرایی از جمله وزارت جهاد سازندگی، سازمان برنامه و بودجه، وزارت کشاورزی، وزارت تعاون، وزارت مسکن و شهرسازی، شهرداریها، وزارت کشور، سازمان محیط زیست و واحدهای روستایی سایر وزارتخانه و نهادها .... اشتغال داشته باشند.

۶ - مواد و ضریب امتحان ورودی

۱. روش شناسی و تکنیک‌های تحقیق (تفسیر و مسائل نقشه ...)	ضریب ۲
۲. ریاضیات و آمار کاربردی	ضریب ۲
۳. برنامه‌ریزی روستایی (مبانی و ایران)	ضریب ۳
۴. مسائل جمعیتی روستا	ضریب ۲
۵. اقتصاد روستایی	ضریب ۳
۶. برنامه ریزی ناحیه‌ای (مبانی و ایران)	ضریب ۴
۷. متون زبان انگلیسی تخصصی	ضریب ۲

فصل دوم

برنامه و عناوین درسی

رشته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

جدول شماره الف - دروس جبرانی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

کد	نام درس	تعداد واحد			ساعت			ملاحظات (پیشنیاز)
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	ریاضیات کاربردی	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۲	آمار کاربردی	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۳	استفاده از کامپیوتر در برنامه ریزی روستایی	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	آمار کاربردی
۴	متون جغرافیای روستایی	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	ندارد
۵	اصول مبانی برنامه ریزی منطقه‌ای	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۶	تحلیل جغرافیای ناحیه‌ای ایران	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۷	کاربرد عکسهای هوایی ماهواره‌ای	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
	سنجش از دور							
	جمع	۸	۶	۱۴	۱۳۶	۲۰۴	۳۴۰	

توجه: دانشجویان دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی چنانچه یک یا چند درس از دروس این جدول را در دوره کارشناسی با موفقیت نگذرانده باشند موظف‌اند با نظر شورای تحصیلات تکمیلی گروه/بخش این دروس را به صورت جبرانی در دوره کارشناسی ارشد بگذرانند اولویت انتخاب واحد با دروس جبرانی است.

جدول شماره ب - دروس پایه دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

کد	نام درس	تعداد واحد			ساعت			ملاحظات (پیشنیاز)
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	انسان و محیط	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	ندارد
۲	روش تحقیق در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	آمار
۳								
۴	مکتبهای جغرافیایی	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	ندارد
۵	جغرافیای شهری پیشرفته	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	ندارد
۶	اصول و مبانی سیستم اطلاعات جغرافیا (GIS) (۱)	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	عکس های هوایی و سنجش از دور
	جمع	۸	۲	۱۰	۱۷۴	۶۸	۲۴۲	

جدول شماره ج - دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

کد	نام درس	تعداد واحد			ساعت			ملاحظات (پیشنیاز)
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	دیدگاهها و نظریه های توسعه روستایی	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	ندارد
۲	مطالعات محیطی در برنامه ریزی روستایی	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۳	جغرافیای اقتصادی روستاهای ایران	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	اقتصاد فضا
۴	جغرافیای رابطه شهر و روستا در ایران	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۵	مدیریت روستایی	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۶	برنامه ریزی کشاورزی با تاکید بر ایران	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۷	مسائل و برنامه ریزی کوچ نشینی در ایران	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	ندارد
۸	برنامه ریزی روستایی با تاکید بر ایران	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	دیدگاهها و نظریه های توسعه روستایی
۹	کاربرد GIS در برنامه ریزی روستایی (۲)	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	اصول و مبانی GIS
۱۰	کارگاه برنامه ریزی روستایی (پروژه)	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	در ترم پایانی دوره آموزشی ارائه خواهد شد.
	جمع	۱۱	۹	۲۰	۱۸۷	۳۰۶	۴۹۳	

جدول شماره د - پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

کد	عنوان	تعداد واحد			تعداد ساعت		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۰۱۱	پایان نامه	۶	-	۶	۱۰۲	-	۱۰۲

فصل سوم

سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد
رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

ریاضیات کاربردی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری و عملی

تعداد ساعت : ۵۱ ساعت

هدف : از این درس این است که دانشجویان توانایی ساخت و کاربرد مدل‌های ریاضی در تجربه و تحلیل و تفسیر دروس جغرافیا و برنامه ریزی روستایی را بدست آورند.

سرفصل دروس :

- ۱- مجموعه‌ها
- ۲- توابع و مشتق (معمولی و جزئی)
- ۳- ماتریس و دترمینان
- ۴- بردارها
- ۵- آشنایی با برنامه ریزی خطی
- ۶- انتگرال‌های نامعین، معین و دوگانه

آمار کاربردی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری + عملی

سرفصل‌دروس : (۵۱ ساعت)

هدف :

هدف این درس این است که دانشجویان را قادر سازد بتواند حجم نمونه‌های آماری خود را تعیین و پس از جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از شیوه‌های متعدد آماری آنها را تجزیه و تحلیل نمایند .

تئوری مجموعه‌ها ، احتمالات ، تئوریهای نمونه‌گیری ، تئوری همبستگی ، آزمون (تست) جامعه‌های نرمال ، آزمون (تست) ، آزمون (تست) ، تجزیه و تحلیل واریانس ، آزمون (تست) .

استفاده از کامپیوتر در برنامه ریزی روستایی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری، عملی

پیشنیاز : آمار کاربردی

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

هدف :

هدف از این درس این است که دانشجویان را قادر سازد بتوانند اطلاعات آماری خود

را با استفاده از نرم افزارهای آماری از جمله SP.S تجزیه و تحلیل و تفسیر نمایند.

۱ - مختصری در مورد سخت افزارها

۲ - تفاوت برنامه نویسی و نرم افزارها

۳ - انواع متفاوت نرم افزارها

۴ - داده های ورودی و خروجی

۵ - سخت افزارهای چاپ

۶ - نرم افزارهای آماری

۷ - نرم افزارهای گرافیکی

کار عملی : کار و بدست آوردن تجزیه کافی با یکی از نرم افزارهای آماری :

اصول و مبانی برنامه ریزی منطقه‌ای

تعداد واحد ۲ نظری و عملی

پیش نیاز ندارد

تعداد ساعت: ۵۱ ساعت

هدف:

دادن آگاهی به دانشجویان در رابطه با برنامه ریزی منطقه‌ای بعنوان
بعد وسیع‌تر برنامه ریزی کالبدی، آشنائی با نوع کاربری اراضی در سطح منطقه
وجود آوردن نوعی ارتباط بین برنامه ریزی روستائی، برنامه ریزی شهری
و برنامه ریزی منطقه‌ای بعنوان سه نظام اصلی تاثیر گذار در تنظیم و ترتیب
فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی در محدوده سرزمین.

سرفصل دروس:

- ۱- تئوری برنامه ریزی منطقه‌ای
- ۲- تاریخ تحول برنامه ریزی منطقه‌ای
- ۳- منطقه گرائی
- ۴- مدارها و تکنیک‌های برنامه ریزی
- ۵- برنامه ریزی منطقه‌ای در ایران
- ۶- منابع، امکانات و محدودیتها
- ۷- آمایش سرزمین

تحلیل جغرافیای ناحیه‌های ایـران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

تعداد ساعت : (۵۱ ساعت)

سر فصل درس :

- ۱ - مسروری بر مفهوم و قلمرو جغرافیای ناحیه‌های
- ۲ - مسانی تقسیمات ناحیه‌های در ایران
- ۱ - ۲ - نقش عوامل طبیعی در شکل بندی نواحی ایران توپوگرافی ، اقلیم ، پوشش گیاهی
- ۲ - ۲ - نقش عوامل اقتصادی در شکل بندی نواحی ایران نظیر فعالیتهای کشاورزی ، صنعتی تجاری
- ۳ - ۲ - نقش عوامل سیاسی - اداری و فرهنگی نظیر زبان ، فرهنگ ، تاریخ ، قومیت و تصمیم گیریهای دولتی
- ۲ - بررسی تقسیمات کشوری و ناحیه بندیهای کنونی ایران
- ۴ - تحولات ناحیه و ناحیه بندی در ایران ، عوامل و نتایج
- ۱ - ۴ - تحولات جمعیتی و توزیع مکانی آن
- ۲ - ۴ - تحول در نظام سکونتگزینی (شهری - روستائی و عشایری)
- ۳ - ۴ - تحول در نظام معیشتی، دگرگونی در اقتصاد جوامع شهری ، روستائی و عشایری ایران
- ۴ - ۴ - تحول در نظام اجتماعی و سیاسی
- ۵ - نگرش سیستمی بعنوان روشی در مطالعه نواحی جغرافیائی ایران
- ۶ - کاربرد تئوریهای مکانی در مطالعه نواحی جغرافیائی ایران
- ۷ - بررسی نواحی عمده جغرافیائی در ایران
- ۱ - ۷ - نواحی کشاورزی ، دامداری و دامپروری
- ۲ - ۷ - نواحی صنعتی
- ۳ - ۷ - نواحی تجاری
- ۴ - ۷ - نواحی توریستی
- ۵ - ۷ - نواحی تکیه‌نقشی
- ۶ - ۷ - نواحی چند نقشی

۸ - لروم برنامه ریزی ناحیه‌ای در انطباق با شرایط ویژگیهای خاص نواحی جغرافیایی ایران

۹ - یکجاندگری و نتیجه گیری

کاربرد عکسهای هوایی و ماهواره‌ای ، سنجش از دور

مدف درس : این درس دانشجویان را قادر می‌سازد تا بتوانند با استفاده از تصاویر اعم از عکسهای هوایی یا ماهواره‌ای اطلاعات جدید و مورد نیاز خود را از مناطق مورد مطالعه در حداقل زمان جمع‌آوری نمایند و عملیات میدانی را کاهش داده و نقشه‌های مورد نیاز خود را تهیه کنند .

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری ، عملی

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

- ۱ - یادآوری اصول سنجش از دور
- ۲ - تفاوت عکس و تصویر
- ۳ - انواع توان تفکیک (زمانی ، طیفی ، رادیومتری)
- ۴ - انواع ماهواره‌ها ، ماهواره‌های منابع زمینی
- ۵ - تفسیر تصاویر ماهواره‌های منابع زمینی
- ۶ - تهیه و تفسیر نقشه‌های کاربردی زمین در مناطق شهری و روستایی با استفاده از تصاویر (عکسهای هوایی ، ماهواره‌ای)
- ۷ - شناسایی پدیده‌های خطی (گسل ها) ویژه شاخه طبیعی
- برآورد جمعیت در مناطق شهری و روستایی
- شناسایی پدیده‌های ژئومورفولوژیکی ، اشکال زمین ، ناحیه بندی

کار عملی : تفسیر تصاویر ماهواره‌ای ، تهیه نقشه‌های کاربردی زمین از مناطق روستایی ، شهری ، سرشماری و برآورد جمعیت ، تهیه نقشه‌های اشکال زمین و پدیده‌های ژئومورفولوژی

انسان و محیط

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل دروس (۳۴ ساعت)

- ۱ - محیط و انواع آن ، محیط طبیعی ، محیط ساخت انسان ، محیط اجتماعی
- ۲ - مفهوم محیط جغرافیائی
- ۳ - نگرش اکولوژی به روابط انسان و محیط
- ۴ - اکولوژی فرهنگی و روابط انسان و محیط
- ۵ - برخورد سیستمی در روابط انسان و محیط
- ۶ - مکتب چشم انداز و روابط انسان و محیط
- ۷ - مکتب محیط محوری در روابط انسان و محیط
- ۸ - مکتب و محور محوری در روابط انسان و محیط
- ۹ - اکوفایتسم و روابط انسان و محیط
- ۱۰ - هموسیستم و روابط انسان و محیط
- ۱۱ - امپریالیسم اکولوژیک و محیط جغرافیائی
- ۱۲ - غلبت محیطی
- ۱۳ - سیاست ، تکنولوژی و محیط زیست
- ۱۴ - برخورد اکوسیستمی با محیط جغرافیائی
- ۱۵ - ساختار فضای جغرافیائی . . . .
- ۱۶ - نهضت‌های محیطی
- ۱۷ - در جستجوی محیط زیست مطلوب انسان

روش تحقیق در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی - نظری

سر فصل دروس : (۵۱ ساعت)

پیشنیاز : آمار کاربردی

مسمه : (موضوع و اصول مطالعاتی دانش جغرافیا)

۱- دیدگاهها و شیوههای گوناگون تحقیقاتی در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

۱-۱- نظریات و دیدگاههای مختلف

۱-۲- انواع شیوههای تحقیقاتی

۱-۲-۱- تحقیقات مستقل ، انواع و مسائل آن

۱-۲-۲- تحقیقات ترکیبی ، انواع و مسائل آن

۲- چگونگی انتخاب موضوع بررسی در مطالعات جغرافیایی و برنامه ریزی روستایی

۲-۱- تعیین موضوع قلمرو بررسی و توجیه ضرورت انجام آن

۲-۲- اهداف ، بررسی و نحوه ارائه پیش فرضها

۲-۳- مراحل تحقیق و جدا و ل زمانبندی

۳- منابع اطلاعاتی و روش گرد آوری اطلاعات

۳-۱- منابع اطلاعاتی

۳-۱-۱- نقشه و عکسهای هوایی

۳-۱-۲- منابع گوناگون آماری

۳-۱-۳- منابع کتبی ، اسنادی

۳-۱-۴- منابع غیر کتبی و انواع آن

۳-۲- شیوههای گرد آوری اطلاعات

۳-۲-۱- مشاهده و انواع آن در بررسی پدیدههای مکانی

۳-۲-۲- نمونه و نمونه گیری

۴- طبقه بندی و تحلیل اطلاعات

۴-۱- طبقه بندی اطلاعات مکانی

۴-۲- تحلیل آماری

۴-۳- تحلیل استنتاجی - عقلی

۴-۴- تحلیل یا استفاده از مدل سازی

۵ - ارائه یافته‌های جغرافیایی

۱ - ۵ - فهرست بندی مطالب و اهمیت آن

۲ - ۵ - استفاده از منابع و ذکر ماخذ

۳ - ۵ - ارائه نوشتاری اطلاعات

۴ - ۵ - ارائه نموداری اطلاعات

۵ - ۵ - ارائه اطلاعات به صورت نقشه

۶ - تنظیم و جمع‌بندی مطالب / تهیه گزارشی و گزارش نویسی / تهیه رساله و مسائل آن / نحوه
نمایش برداری از منابع

مکتبهای جغرافیائیسی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز .

سرفصل دروس (۲۴ ساعت)

کلیات : پیشینه تاریخی تفکرات جغرافیائی

- ۱ - جغرافیای پوزیتیویستی
- ۲ - جغرافیای رئالیستی
- ۳ - جغرافیای کارکردی
- ۴ - جغرافیای پدیداری
- ۵ - جغرافیای رایکالیستی
- ۶ - جغرافیای پراگماتیستی
- ۷ - جغرافیای ساختار گرائی
- ۸ - جغرافیای اگز یستانسیالیستی
- ۹ - جغرافیای ایده‌آلیستی
- ۱۰ - جغرافیای رفتاری
- ۱۱ - جغرافیا بعنوان علم فضائی
- ۱۲ - مکتب انسان گرا
- ۱۳ - مکتب چشم انداز
- ۱۴ - نتیجه گیری و مسیر آینده جغرافیا

جغرافیای شهری (بیشرفته)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: -

هدف:

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

- ۱- مکتبهای جغرافیای شهری
- ۲- اقله ادسیاسی و جغرافیای شهری
- ۳- وابستگی فضایی شهر
- ۴- شهرگرایی و علل پیدایش شهرهای مسافت
- ۵- اقتصادسیاسی نفت و شهرهای کثرت‌وردهای نفت خیز
- ۶- سیستمهای شهری در جهان سوم
- ۷- مکان‌گزینی تاسیسات و تجهیزات شهری
- ۸- شهرکهای جدید
- ۹- تحلیلی بر سیاست‌های شهرنشینی و شهرگرایی در جهان سوم

اصول و مبانی سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS (1)

نقدار واحد: ۲

نوع ارائه: عملی، نظری

هدف: هدف از درس GIS آماده سازی دانشجویان در استفاده از تکنیک GIS و امکانات کامپیوتری برای افزایش توان دانشجویان در جمع آوری، بازنگاری و تجزیه و تحلیل حجم و تنوع زیادی از اطلاعات فضائی و غیر فضائی بوده و امکان سناریونویسی و مدل سازی جهان واقع را فراهم می آورد. پیش نیاز: عکس های هوایی و سنجش از دور

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری، عملی

سرفصل دروس: ۵۱ ساعت، پیشنهاد: عکس های هوایی، ماهواره ای، سنجش از دور

- ۱- مقدمه های بر GIS، سابقه، کاربردها
  - ۲- GIS چیست، استفاده از GIS در تصمیم گیری، نقشه و اطلاعات فضائی، LIS، اجزاء GIS چرا از GIS استفاده شود.
  - ۳- سنجش از دور و ارتباط متقابل آن با GIS، اطلاعات سنجش از دور قابل استفاده در GIS استفاده از GIS در سنجش از دور
  - ۴- ساختار اطلاعاتی GIS، نقطه، خط، پلیگون، انواع GIS
  - ۵- مروری بر سیستم های تصویر
  - ۶- DTM مدل رقومی سرزمین (ویژه دانشجویان گرایش طبیعی)
  - ۷- ورود و خروج اطلاعات به کامپیوتر، شیوه های متفاوت ورود اطلاعات به کامپیوتر، شیوه های متعدد خروج و نمایش اطلاعات از کامپیوتر
  - ۸- دقت اطلاعات، دقت در موقعیت، هماهنگی و وابستگی اطلاعات، منابع خطا: تنوع اطلاعات، مراحل انجام کار، خطای ناشی از تبدیل اطلاعات، خطای ناشی از عدم تطابق مرز نقشه ها
- کار عملی: آماده سازی نقشه ها به منظور رقومی نمودن و تزریق به کامپیوتر، رقومی نموده نقشه ها با استفاده از دیجیتالایزرها (رقم گرها)، کار با بسته نرم افزاری ACAD

نام درس : دیدگاهها و نظریه‌های توسعه روستایی

تعداد واحد: ۲ واحد نظری

هدف: آشنایی و شناخت بنیادهای تئوریک و رویکردهای گوناگون به توسعه روستایی و مسائل آن.

محتوا (رثوس مطالب): (۳۴ ساعت)

- ۱ - مفاهیم و تعاریف
- ۲ - ضرورت و اهداف توسعه روستایی
- ۳ - توسعه روستایی و توسعه ملی
- ۴ - نظریه‌های تحول اجتماعی و روستاها
  - ۱ - ۴ - ۱ - نظریه تکاملی
  - ۲ - ۴ - ۲ - نظریه تاریخی
  - ۳ - ۴ - ۳ - نظریه ساختاری - کارکردی
  - ۴ - ۴ - ۴ - نظریه تضاد و برخورد اجتماعی
  - ۵ - ۴ - ۵ - تئوریهای مدرنیسم و رشد
  - ۶ - ۴ - ۶ - نظریه توسعه یکپارچه و هماهنگ
- ۵ - روندهای تحول پذیری و توسعه جوامع روستایی
  - ۱ - ۵ - ۱ - انگیزش فیزیکی و اجتماعی
  - ۲ - ۵ - ۲ - پذیرش و پراکنش نوآوریها
  - ۳ - ۵ - ۳ - عوامل وادارنده و بازدارنده توسعه جوامع روستایی
    - ۱ - ۵ - ۳ - ۱ - زمینه‌های وادارنده توسعه
    - ۲ - ۵ - ۳ - ۲ - نیروهای انگیزشی توسعه
    - ۳ - ۵ - ۳ - ۳ - نیروهای ابزاری
    - ۴ - ۵ - ۳ - ۴ - عوامل زیر بنایی و اقتصادی
  - ۶ - ۵ - ۳ - ۶ - رویکردهای گوناگون در توسعه روستایی
- ۶ - ۱ - رویکردهای تک بعدی و چند بعدی در توسعه روستایی
  - ۱ - ۶ - ۱ - ۱ - توسعه از بالا مسائل آن
  - ۲ - ۶ - ۱ - ۲ - اصلاحات ارضی و توسعه کشاورزی
  - ۳ - ۶ - ۱ - ۳ - بهسازی روستایی
  - ۴ - ۶ - ۱ - ۴ - ادغام و تجمیع روستاها
- ۲ - ۶ - ۲ - توسعه از پائین
  - ۱ - ۶ - ۲ - ۱ - موانع توسعه از پائین
  - ۲ - ۶ - ۲ - ۲ - مشارکت و مسائل آن
  - ۳ - ۶ - ۲ - ۳ - نگرشی مبتنی بر توسعه هماهنگ و پایدار
- ۷ - جمع‌بندی : ضرورت توسعه روستایی و ادغام آن در توسعه ملی (۲۳)

مطالعات محیطی در برنامه ریزی روستایی

تعداد واحد : ۲ نظری و عملی

هدف : آشنایی با عوامل و عناصر اصلی محیطی طبیعی و شناخت و ضرورت توجه به جنبه‌های کاربردی و آشنایی با شیوه‌های مطالعاتی این گونه عوامل و عناصر که زمینه ساز و بستری زندگی و فعالیتهای در جوامع روستایی به شمار می‌آید .

محتوا (رئوس مطالب) : (۵۱ ساعت)

- ۱ - مفاهیم ، تعاریف و اصول مطالعات محیطی در برنامه‌ریزی روستایی
- ۲ - سیستم محیطی و نظام سکونتگاه‌های روستایی در ایران
- ۱ - ۲ - عوامل محیطی موثر در شکل‌گیری سکونتگاه‌های روستایی
- ۲ - ۲ - پیوند کارکردها و فعالیتهای روستایی با محیط
- ۳ - مطالعه ساختار زمین و زلزله خیزی حوزه‌های روستایی
- ۴ - اصول طراحی اقلیمی و اقلیم آسایش
- ۵ - حوضه‌های آبریز به عنوان واحد برنامه‌ریزی
- ۶ - بهره‌برداری از منابع آب و خاک و روشهای تحصیلی آن
- ۷ - فرسایش و پدیده‌های مربوط به آن در حوزه‌های روستایی
- ۸ - تهیه نقشه‌های آسیب‌پذیری و سرانه‌ها در حوزه‌های روستایی
- ۱ - ۸ - زلزله و پدیده‌های دامنه‌ای در حوزه‌های روستایی
- ۲ - ۸ - سیل خیزی و پیشگیری از خطر سیل در حوزه‌های روستایی
- ۳ - ۸ - خشکسالی و شیوه‌های برخورد با آن
- ۴ - ۸ - طوفان و جابه‌جایی ماسه‌های روان
- ۹ - جایگاه نقشه در مطالعات کاربردی محیطی
- ۱ - ۹ - تهیه نقشه‌های پایه
- ۲ - ۹ - تهیه نقشه‌های موضوعی
- ۳ - ۹ - بهره‌گیری از فنون GIS در تهیه و تغییر نقشه‌های کاربردی محیطی

جغرافیای اقتصادی روستاهای ایران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی - پیش نیاز: اقتصاد فضا

سرفصل دروس : ۱۷+۳۴ (۵۱ ساعت)

- ۱ - مقدمه: جغرافیای اقتصادی و ضرورت مطالعه اقتصادی روستاهای ایران
- ۲ - تعداد و نحوه پراکندگی مکانی روستاهای ایران
  - ۱ - ۲ - عوامل طبیعی - فرهنگی موثر در شکل پذیری روستاهای ایران
  - ۲ - ۲ - رده‌بندی روستاهای ایران از لحاظ ویژگیهای مکانی - اجتماعی - اقتصادی (با توجه به ملاکهای مختلف و شیوه‌های گوناگون رده‌بندی)
  - ۲ - ساختارهای روستایی در ایران
    - ۱ - ۳ - ساختارهای زیربنایی
      - ۱ - ۳ - ۱ - ۱ - وضع راهها و شبکه‌های ارتباطی
      - ۲ - ۳ - ۱ - ۲ - شکل زمینهای زراعی و مزارع
      - ۳ - ۳ - ۱ - ۳ - مسکن روستایی و ویژگیهای آنها در ارتباط با فعالیت اقتصادی
      - ۲ - ۳ - ۲ - ساختارهای روبنایی : نهادهای اداری - آموزشی - بهداشتی و خدماتی - اعتباری روستاها
    - ۴ - فعالیتهای اقتصادی اصلی در روستاهای ایران
      - ۱ - ۴ - کشاورزی
        - ۱ - ۴ - ۱ - ۱ - دامداری
        - ۲ - ۴ - ۱ - ۲ - صید شکار
        - ۲ - ۴ - صنایع دستی و روستایی
        - ۳ - ۴ - سایر فعالیتهای روستایی
        - ۴ - ۴ - تولید و سطح آن در روستاهای ایران
          - ۱ - ۴ - ۴ - ۱ - عوامل گوناگون تولید در روستاها (ویژگیهای داده‌های تولید) با تاکید بر نقش تعیین کننده آب - خاک
            - ۲ - ۴ - ۴ - ۲ - ابزار تولید و سطح مکانیزاسیون
            - ۳ - ۴ - ۴ - ۳ - سطح و میزان تولید روستائی
            - ۵ - ۴ - مبادله و چگونگی بازار و بازاریابی
              - ۱ - ۴ - ۵ - ۱ - بازرهای ثابت
              - ۲ - ۴ - ۵ - ۲ - بازرهای محلی

- ۳- ۵- ۴- بازارهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
- ۴- ۵- ۴- بازارهای دوره‌ای و نقش آنها در اقتصاد روستایی
- ۵- ۵- ۴- ویژگیها و مکانیسمهای بازاریابی روستایی
- ۶- ۴- قدرت خرید و سطح زندگی در روستاها
- ۷- ۴- روابط روستاها در ایران با تاکید بر جنبه‌های اقتصادی آن
- ۱- ۷- ۴- روابط درونی روستاها
- ۲- ۷- ۴- روابط بیرونی روستاها
- ۱- ۲- ۷- ۴- روابط روستاها - روستاها
- ۲- ۲- ۷- ۴- روابط شهر - روستاها
- ۲- ۷- ۴- مسائل روستایی و فعال سازی اقتصاد روستایی در ایران
- ۴- ۷- ۴- نوسازی و توسعه روستایی در ایران

جغرافیای روابط شهر و روستا در ایران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

سرفصل دروس : ۱۷+۳۴ (۵۱ ساعت)

۱ - طرح مساله

- ۱ - ۱ - سرآغاز و علل و انگیزه‌های توجه به مساله رابطه شهری و روستا در چهارچوب جغرافیای فرهنگی ، اجتماعی و شهری و برنامه‌ریزی .
  - ۲ - ۱ - تعریف مفاهیم و تقسیم کار منطقه‌ای از دیدگاه بررسی رابطه شهر و روستا .
  - ۱ - مبانی ، شرایط ، پیدایش و ماهیت رابطه شهر و روستا با شهر
  - ۲ - ۱ - تبیین مساله از نظر مبانی و شرایط متفاوت توانهای طبیعی روستا و شهر
  - ۲ - ۲ - تبیین مساله از نظر ماهیت کارکرد شناسی روابط
  - ۱ - ۲ - ۲ - تبیین مساله از دیدگاه کاربرد نظریه ماتریالیسم تاریخی در پیدایش جوامع شهری و ایجاد ماهیت روابط فیما بین شهر و روستا
  - ۲ - ۲ - ۲ - تبیین مساله از دیدگاه نظریه سرمایه داری بهره برداری هانس بوبک
  - ۲ - انواع ، تنوع ، تراکم و مکانیزم‌های روابط بین شهر و روستا
  - ۱ - ۳ - روابط اقتصادی ، فرهنگی ، اجتماعی و اداری - سیاسی
  - ۲ - ۲ - روشهای دریافت بررسی روابط
  - ۱ - ۲ - ۳ - روش کاربرد تئوری سرمایه داری بهره‌برداری در شناخت نوع و تنوع و مکانیزمهای رابطه شهر و روستا و بیان موارد .
  - ۲ - ۲ - ۲ - روش بررسی پل وارد انگلیس در مورد شهر و ده در حوزه کرمان
  - ۳ - ۲ - ۳ - روش مایکل بنابین در مورد کارکرد شناسی سکونتگاههای منطقه یزد و کاربرد آن در برنامه‌ریزی منطقه‌ای .
  - ۳ - ۲ - تقسیم بندی کارکردی روستاها ، شهرها (بمنزله مراکز حوزه‌های روستائی حوزه‌های پیرامون شهرها و حوزه‌های مناطق روستائی بر اساس کاربرد روشهای بررسی روابط شهر و روستا در ایران (حومه،حوزه نفوذ ، حوزه تاثیر)
  - ۴ - شهرهای بزرگ و روابط شهر و روستاها
  - ۱ - ۴ - تاثیر شهرهای بزرگ بر مناطق روستائی نزدیک خود در قرن اخیر
  - ۱ - ۱ - ۴ - گسترش شهر و ادغام روستاهای حومه‌ای ایران در شهرهای بزرگ
  - ۲ - ۱ - ۴ - تاثیرات اجتماعی ، اقتصادی بر روستاهای حومه و اطراف
  - ۳ - ۱ - ۴ - تاثیرات فیزیکی دریافت ساختمانی روستاها و اراضی روستایی اطراف
- نظیر ایجاد شهرک سازی و مجتمع های صنعتی (۲۷)

۲ - ۲ - تاثیر شهرهای بزرگ بر مناطق دوردست

- بهره‌گیری از روستاها ، اراضی شمال کشور برای ایجاد مجتمع‌های مسکونی جهت گذراندن ایام فراغت و تغییرات اجتماعی - اقتصادی حاصل از آن

- تاثیر شهرهای بزرگ بصورت قطب‌های توسعه صنعتی و اقتصادی در شهرها و روستاها از نظر مهاجرت ، مسائل اجتماعی ، اقتصادی و ایجاد تغییرات عمیق در شبکه ارتباطی روستاها با شهرها و بالاخص شهرهای بزرگ .

۳ - ۴ - سایر تاثیرات

۵ - ماهیت مورد انتظار رابطه شهر و روستا در جمهوری اسلامی ایران

۶ - جمع بندی

مدیریت روستایی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی با ویژگیهای مدیریت روستایی بویژه در ایران و شناخت اصول و مبانی و ضرورت مدیریت و نقش آن در برنامه ریزیهای روستایی .
سرفصل دروس (۵۶ ساعت)

۱ - مفهوم مدیریت

(مدیریت ، مدیریت روستایی ، مدیریت یکپارچه حومه ها ، مدیریت کشاورزی ، مدیریت

مزرعه ، مدیریت کاربردی زمین در روستا .....)

۲ - مفهوم مشارکت

۳ - استراتژیها و دیدگاههای موجود در مدیریت روستایی

۴ - استراتژیها و دیدگاههای موجود در زمینه تامین خدمات روستایی

۵ - سازمانهای روستایی و نقش آن در برنامه ریزیهای روستایی .

۱ - ۵ - عوامل موثر در شکل گیری سازمانهای روستایی

۲ - ۵ - سیاستهای توسعه و سازمانهای روستایی

۳ - ۵ - انواع سازمانهای روستایی

۶ - تحلیلی بر مدیریت روستایی در ایران (از قبل از مشروطیت تاکنون)

۱ - ۶ - شیوه اداره سازمانهای روستایی در ایران .

۲ - ۶ - منشاء قدرت سازمانهای روستایی در ایران

۳ - ۶ - مردم و سازمانهای روستایی در ایران

۴ - ۶ - دولت و سازمانهای روستایی در ایران

۵ - ۶ - انواع و وظایف سازمانهای روستایی در ایران

۶ - ۶ - محاسن و معایب سازمانهای روستایی در ایران

برنامه ریزی کشاورزی با تاکید بر ایران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

تعداد ساعت : (۵۱ ساعت)

- ۱ - سیستمهای کشاورزی در دنیا (کشورهای پیشرفته و کشورهای در حال رشد)
- ۲ - توسعه و برنامه ریزی توسعه روستایی
(بدلیل آنکه کشورهای پیشرفته جهان مراحل بنیادی توسعه و عمران روستایی را تا کنون تجربه کرده اند و در حال حاضر با استفاده از تحلیلهای کمیته اقتصادی در طرحهای برنامه ریزی روستایی برای توسعه شرکت دارند ، لذا معرفی موارد مندرج در ذیل برای کشورهای در حال توسعه کاربرد مناسبتری را میتواند داشته باشد)
الف - افزایش کار آئی تولیدات کشاورزی (مدرنیزه شدن کشاورزی ، تخصصی کردن واحدهای کشاورزی ، طرحهای آموزش برای بالا بردن دانش کشاورزان در مورد کشاورزی نوین ، ایجاد ایستگاههای تحقیقاتی نمونه ای برای ترویج مناسب کشاورزی بررسی نقش مالکیت و اصلاحات ارضی ، غیره .....)
ب - بازار باسی و سیاستهای قیمت گذاری محصولات کشاورزی و اقدام دولت در جهت رفع مشکلات و بالا بردن رفاه اجتماعی روستائیان و هم چنین دستیابی به افزایش در آمد بخش کشاورزی
ج - توسعه و عمران شبکه ارتباطاتی و ترابری ناحیه ای بمنظور قابل دسترسی نمودن مراکز کشاورزی و روستائی که نتیجتاً " توزیع تولیدات کشاورزی را در بازارهای مصرف ، تسهیل می نماید .
د - نقش کشاورزی در توسعه اقتصادی (تهیه منابع غذایی در رابطه با رشد جمعیت و به همراه بالا رفتن قدرت خرید ، فراهم کردن سرمایه برای ترنس فور میبش اقتصادی ، بالا بردن رفاه روستائی)
ه - تکنیک ها و مدلها در برنامه ریزی کشاورزی

مسائل و برنامه‌ریزی کوچ نشینی در ایران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری و عملی

تعداد ساعت : ۵۱

هدف : آشنائی با ویژگیها ، ساختار و کارکرد کوچ نشینان در ایران و شناخت اصول و مبانی و ضرورت برنامه‌ریزی کوچ نشینی از دیدگاه جغرافیایی

سرفصل دروس :

- ماهیت و ارتباط آن با کوچ نشینی
- ساختار و کارکرد فضایی بیلاق ، قشلاق و ایل راه در جوامع کوچ نشین
- دیدگاههای موجود در ارتباط با تحول تاریخی کوچ نشینی در جهان و ایران
- الگوهای رفتاری حاصل از کنش متقابل انسان ، دام و مرتع در نواحی کوچ نشین ایران
- ماهیت اکوسیستم های مرتعی در ایران
- مفهوم تعادل و اکوسیستم های مرتعی در ایران
- الگوهای مدیریت مراتع در نواحی کوچ نشین در ایران
- اکولوژی چرا و مدیریت چرا در نواحی کوچ نشین ایران
- الگوهای اقتصادی در نواحی کوچ نشین ایران
- تاریخچه برنامه‌ریزیهای توسعه در نواحی کوچ نشین ایران
- استراتژیها ، الگوها ، مدلها و شیوه‌های برنامه‌ریزی توسعه در نواحی کوچ نشین ایران
- محاسن و معایب برنامه‌ریزیهای توسعه اجرا شده در نواحی کوچ نشین ایران
- آینده کوچ نشین در ایران: استراتژیها ، الگوها ، مدلها و شیوه‌ها و برنامه‌ریزیهای توسعه همه جانبه متناسب در نواحی کوچ نشین ایران
- جمع‌بندی و نتیجه گیری

برنامه ریزی روستایی با تاکید بر ایران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری و عملی   پیش نیاز : دیدگاهها و نظریه‌های توسعه روستایی

سرفس دروس : ۳۴ ساعت + ۱۷ ساعت

مروری بر انواع برنامه‌ریزی توسعه روستایی

سازمان فضائی و تنگوری مکان مرکزی

تثوری مکان مرکزی و نظریات توسعه فضائی

مراکز خدمات روستائی و برنامه‌ریزی یکپارچه توسعه روستائی

روش های مکان یابی مراکز خدمات روستائی

نظام سلسله مراتبی مراکز خدمات روستائی و پیوند با شهرها

الگوی سکونت و برنامه‌ریزی فیزیکی یک منظومه روستائی

برنامه‌ریزی فیزیکی یک منظومه روستائی و پیوند با برنامه‌ریزی منطقه‌ای الگوی جایگزینی

فعالیت ها (عملکردها و برنامه‌ریزی فیزیکی در یک روستا)

برنامه‌ریزی فیزیکی یک روستا و طرحهای بهسازی

برنامه‌ریزی جهت پاسخگویی به نیاز مشخص یک روستا (کلیات روش شناسی)

الف : بهداشت درمان

ب : سواد و آموزش

ج : راه و حمل و نقل

د : برق رسانی

ه : آب آشامیدنی

و : فاضلاب و دفع زباله

ز : مسکن

ح : خرید مایحتاج روزانه

ط : .....

مروری بر جایگاه روستا در استراتژی

توسعه ملی کشورهای جهان سوم و رفع توسعه نیافتگی

کاربزه GIS در برنامه ریزیه روستایی (۲)

هدف: هدف از درس GIS آماده سازی دانشجویان در استفاده از تکنیک GIS و امکانات کامپیوتری برای افزایش توان دانشجویان در جمع آوری، بازنگری و تجزیه تحلیل حجم و تنوع زیادی از اطلاعات فضائی و غیر فضائی بوده و امکان سناریونویسی و مدل سازی جهان واقع را فراهم می آورد.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری، عملی

سرفصل دروس: ۵۱ ساعت

پیش نیاز: اصول و مبانی GIS (۱)

- ۱- مدیریت اطلاعات، پایگاه اطلاعاتی، مدل های کلاسیک پایگاه اطلاعاتی، ماهیت اطلاعاتی جغرافیایی مدل های اطلاعات فضائی، پایگاه اطلاعات ویژه GIS
- ۲- انواع طبقه بندی
- ۳- آنالیز اطلاعات در سیستم اطلاعات جغرافیائی، سازماندهی اطلاعات به منظور تجزیه و تحلیل، بازنگری اطلاعات، ترکیب اطلاعات فضائی و غیر فضائی، فرمت اطلاعات خروجی
- ۴- مراحل متفاوت راه اندازی یک سیستم اطلاعات جغرافیائی
- ۵- مشکل GIS در کشورهای جهان سوم
- ۶- انواع بسته ها و نرم افزارهای GIS

کار عملی: استفاده از بسته های نرم افزاری ARC/INFO، الویس، یا اینترگراف به منظور انجام کارهای عملی موارد فوق الذکر از جمله ویرایش اطلاعات، سازماندهی پایگاه اطلاعاتی، آنالیز مدل سازی و نمایش اطلاعات

کارگاه برنامه ریزی روستائی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیش‌نیاز :

هدف : آشنا ساختن دانشجویان با اصول و تکنیکهای تبدیل آمار و اطلاعات کارسری

و موضوعی و نحوه تفسیر و تشریح نقشه‌های وضع موجود و پیشنهادی در مطالعه

محیطهای روستائی - عشابری

سرفصل دروس : (۵۱ ساعت)

- ۱ - سروری بر مفهوم و قلمرو برنامه ریزی روستائی - عشابری
- ۲ - اهمیت و جایگاه کارگاه برنامه ریزی در مطالعات روستائی - عشابری
- ۳ - روش تحقیق در روستا و اصول و مراحل کار در مطالعات روستائی - عشابری
- ۴ - کاربرد نقشه در مطالعات و تحقیقات روستائی - عشابری
- ۵ - چگونگی و مراحل جمع‌آوری آمار و اطلاعات در برنامه ریزی روستائی - عشابری و نحوه
تبدیل آنها به نقشه‌های موضوعی و کاربری
- ۶ - اصول تهیه و تفسیر نقشه‌های وضع موجود در مطالعات روستائی - عشابری
- ۷ - اصول تهیه و تفسیر نقشه‌های وضع مطلوب (پیشنهادی) روستائی - عشابری
- ۸ - پروژه کارگاه برنامه ریزی روستائی - عشابری

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

هدف :

آشنایی دانشجویان با متون انگلیسی جهت استفاده از منابع مربوط به آموزش و پژوهش روستایی

- 1 **Introduction**
Geography and rural geography — The scope and content of rural geography
- 2 **Agricultural geography**
Data sources — Regional change, classification and regionalization — Structure and employment — Decision making in agriculture — Agricultural geography and agricultural location theory — Concluding remarks
- 3 **Forestry, mining and land use competition**
Forestry — Mining — Land use competition
- 4 **Rural settlement and housing**
Theoretical approaches to rural settlement — Rural settlement policies — Rural housing
- 5 **Rural population and employment**
Rural population change — Rural communities — The classification and definition of rural areas — Employment in rural areas
- 6 **Rural transport, service provision and deprivation**
Rural public transport and accessibility — Rural service provision — Rural deprivation
- 7 **Rural recreation and tourism**
Recent trends — Impact studies — Second homes — Theoretical and quantitative approaches to rural recreation — Rural recreation geography: An emerging or mature discipline?
- 8 **Land use and landscape**
Land use studies — Landscape studies — Land and landscape evaluation
- 9 **Rural planning and land management**
Rural planning roles — Resource development roles — Conflict resolution roles — Land management and integrated rural development

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳/۲۶۴۳

بشماره

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، به سه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در شمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشند، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبانی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبها را قبلاً گذرانده است، براساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن دروس سبانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کایه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نمایند.

سید محمد کاظم نائینی

دستورالعمل اجرایی برنامه ریزی

۴۴۲

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بررسی

تاریخ: ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

شماره: ۲۲/۲۶۴۹

پیوست:

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری و پروانههای آموزشی، حذف، دروس ناموفق و واحدهای غیر ضروری و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد

۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد.

براینصورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضروری، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در اینصورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برهان اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی کلیپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹